

РЕЗЮМЕТА НА ПУБЛИКАЦИИТЕ,

представени за участие в конкурса за доцент по направление 2.3. Философия (История на философията (Нова философия XIX век))

RESUME OF PUBLICATIONS

Submitted for participation in the competition for Associate Professor under Direction 2.3.
Philosophy (New Philosophy 19th century)

1. Приложение 1. Монография, *Марксизмът е месианизма*, София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2022. ISBN: 978-954-07-5530-4.

Appendix 1. Monography, *Marxism is Messianism*, Sofia: St. Kliment Ohridski University Press, 2022. ISBN: 978-954-07-5530-4

Монографията изследва различни начини, по които марксизмът и месианизмът се срещат в творчеството на различни автори от междувоенния период и от времето след Първата световна война. Това е епоха на философско обновление както в полето на идейните наследници на Маркс, така и в изследванията върху еврейския месианизъм. Тази среща се случва на полето на философията на историята, на която имаме две основни интерпретации (марксистка и месианистична), които се преплитат по много своеобразен начин в творчеството на Ернст Блох, Валтер Бенямин, Якоб Таубес и други. Първата глава започва с анализ на философията на историята на Маркс и опитите за синтезиране на юдео-християнския модел на историята. Основната ѝ цел е да отчлени общите положения, които биха могли да позволят приплъзването между двете философии на историята. Втората глава е посветена на опитите за реинтерпретация на еврейския месианизъм от междувоенния период в Германия от автори като Франц Розенцвайг, Гершом Шолем, Мартин Бубер, Валтер Бенямин и Ернст Блох. Третата глава разглежда изследването на Ернст Блох, посветено на Томас Мюнцер и неговата революционна теология като го поставя в контекста на дебатите около месианизма през 20-те години на XX век. Четвъртата глава е посветена на анализ на разбирането на есхатология на Якоб Таубес и на неговите открития в областта на история на религиите, които позволяват анархистично и революционно тълкуване на

месианизма. В последната глава се занимавам с католическия марксизъм в Латинска Америка и с неговото използване на марксистката философия в контекста на политическите борби там от 70-те и 80-те години на ХХ век.

В книгата отчленявам няколко подхода във връзка с хибридизирането на марксизма и месианизма. Единият от тях настоява на вътрешната свързаност на принципа на аналогията между двата типа философия на историята (Карл Льовит и Карл Шмит), докато другият се занимава с контекстуалната значимост на подобни срещи, в които се случва диалектиката между вяра и революция. В това отношение се опитвам да покажа, че и марксистката и есхатологическата философия на историята всъщност са концентрирани върху проблема за настоящето и потенциите за неговата промяна. В същото време и миналото е особен ресурс на тази промяна, доколкото в него има заложени неосъществени революционни възможности, които могат да се актуализират в настоящето. Особено приносен момент на тази книга представлява историко-философският анализ на разнообразни автори, през които можем да мислим философията на историята и начините, по които бихме могли да тематизираме настоящето на пресечната точка на винаги-вече и все-още-не.

This monograph explores the different ways in which Marxism and messianism meet in the work of various authors from the interwar period and the post-World War I period. This was an era of philosophical renewal both in the field of Marx's ideological successors and in studies of Jewish messianism. This encounter took place in the field of the philosophy of history, of which we have two main interpretations (Marxist and messianist) that intertwine in a very peculiar way in the work of Ernst Bloch, Walter Benjamin, Jakob Taubes and others. The first chapter begins with an analysis of Marx's philosophy of history and attempts to synthesize the Judeo-Christian model of history. Its main aim is to differentiate the common ground that might allow a slippage between the two philosophies of history. The second chapter is devoted to attempts to reinterpret Jewish messianism in interwar Germany by authors such as Franz Rosenzweig, Gershom Scholem, Martin Buber, Walter Benjamin, and Ernst Bloch. The third chapter examines Ernst Bloch's study of Thomas Müntzer and his revolutionary theology, placing it in the context of the debates surrounding messianism in the 1920s. The fourth chapter is devoted to an analysis of Jakob Taubes' understanding of eschatology and his findings in the field of history of religions that allow for an anarchist and revolutionary interpretation of messianism. In the final chapter I deal with Catholic Marxism in Latin America and its use of Marxist philosophy in the context of the political struggles

there in the 1970s and 1980s.

In the book I distinguish several approaches in relation to the hybridization of Marxism and messianism. One of these insists on the intrinsic coherence of the principle of analogy between the two types of philosophy of history (Karl Löwith and Karl Schmitt), while the other is concerned with the contextual significance of such encounters in which the dialectic between faith and revolution takes place. In this respect, I have tried to demonstrate that both Marxist and eschatological philosophies of history are actually centred on the problem of the present and the potentials for its change. At the same time, the past is also a particular resource of this change, insofar as it has embedded in itself unfulfilled revolutionary possibilities that can be actualized in the present. A particular contribution of this book is the historical-philosophical analysis of a variety of authors through whom we might make sense of the philosophy of history and the ways in which we might thematize the present at the intersection of always-already and not-yet.

2. Приложение 2. Монография *История и еманципация. Клио из пасажите на модерността*, София: УИ „Св. Климент Охридски“⁴, 2022. ISBN: 978-954-07-5405-5.

Appendix 2. Monography entitled: *History and Emancipation. Cleo in the Passages of Modernity*, Sofia: St. Kliment Ohridski University Press, 2022. ISBN: 978-954-07-5405-5

Монографията е посветена на изследването на Валтер Бенямин на възникването и развитието на парижките пасажи от XIX век. Това изследване има не само историко-социологическа стойност, доколкото в него се включват и проблеми, свързани с философия на историята и естетика. Опитал съм се да очертая както мястото на *Книга на пасажите* в творчеството на Бенямин, така и по-общия контекст на развитие на неговите идеи. Монографията започва с кратко описание на културата на Ваймарска Германия, под влиянието на която се формира творческият път на Бенямин. Това е свързано с особения мисловен синтез между марксизма и еврейския месианизъм, който е определящ за философията на историята на Бенямин, и който има своите политически импликации, които могат да се разчетат само в контекста на неговата епоха.

Особен интерес за мен представлява връзката между конкретно историческо

изследване и философията на историята. Опитал съм се да проследя това още от хабилитационния му труд *Произход на немския трауершпил*, в който са положени основите на една методология изследване на връзката между политика, литература и образна фантазия на епохата, която по-късно, в *Книга на пасажите*, ще бъде доразработена през теорията за диалектическите образи. Реконструирането на тази методология позволява по-добро разбиране творчеството на Бенямин. също както и на интелектуалния контекст, в който той е живял. Именно в нея най-ясно си личи връзката между философия на историята и опита за конкретно историческо изследване.

В книгата си съм проследил различните влияния на определени автори върху Бенямин: тези на сюрреалистите, на Лукач. на Брехт, на Ернст Блох, Шолем и Карл Шмит. В последната глава съм показал спецификите на неговия възглед за историята и идейния контекст, в който той се е формирал и на който повлиява. Особена заслуга на книгата е. че дава определено тълкуване на връзката между марксизъм и месианизъм и как тези два мисловни свята функционират заедно в едно творчество, което и до днес поставя множество проблеми на изследователите. От гледна точка на философията на историята съм въвел две понятия, които са концептуален принос към начина, по който мислим миналото: засегнатост от историята и потенции в миналото, които ни позволяват да държим сметка едновременно за политическия и екзистенциалния залог на „занаята на историка“.

This monograph is dedicated to Walter Benjamin's study of the emergence and development of the Parisian passages of the nineteenth century. The study is not solely of historical-sociological value insofar as it also includes issues related to the philosophy of history and aesthetics. I have tried to delineate both the place of the *Book of Passages* in Benjamin's oeuvre and the more general context in which his ideas were developed. The monograph begins with a brief description of the culture of Weimar Germany under the influence of which Benjamin's creative path was formed. This context has to do with the particular thought synthesis between Marxism and Jewish messianism that defines Benjamin's philosophy of history, and which has its political implications that can only be read in the context of his era.

Of particular interest to me is the relationship between specific historical research and the philosophy of history. I have attempted to trace this back to his habilitation work *The Origins of the German Trauerspiel*, which laid the foundations for a methodology for exploring the relationship between politics, literature and the imaginative fantasy of the age,

which would later, in *Arcades*, be developed further through the theory of dialectical images. Reconstructing this methodology allows for a better understanding of Benjamin's work, as well as the intellectual context in which he lived. It is here that the relationship between philosophy of history and the attempt at concrete historical inquiry is most clearly evident.

In my book I have traced the various influences of certain authors on Benjamin: those of the Surrealists, of Lukács, of Brecht, of Ernst Bloch, of Scholem and Carl Schmitt. In the last chapter I have shown the specifics of his view of history and the ideological context in which it was formed and influenced. A particular merit of the book is that it provides a definite interpretation of the relationship between Marxism and messianism and how these two worlds of thought function together in a body of work that to this day continues to pose numerous problems for researchers. From the perspective of philosophy of history, I have introduced two notions that serve as conceptual contributions to the way we think about the past: a preoccupation with history and potentials in the past that allow us to hold into account both the political and the existential stakes of the "historian's craft."

3. Приложение 3. Глава от колективна монография. Димитър Божков, „Към опит за една афективна история на завръщащите се“ в Надежда Жечкова, Ивайло Марков. Славка Каракушева, Димитър Божков.

Appendix 3. A chapter from a collective monograph. Dimitar Bozhkov, "Towards an Attempt at an affective history of returnees" in Nadezhda Zhechkova, Ivaylo Markov, Slavka Karakusheva, Dimitar Bozhkov

Този текст представя резултатите от проведено теренно изследване сред различни общности от български турци в района около и в град Кърджали. Въпросът, който се поставя е свързан с намиране отговори на причините, заради които хора, емигрирали в Турция през последните 30 години, започват да се завръщат по родните си места в България. В текста си използвам методологията на историята на емоциите, за да разкрия афективните мотиви за завръщане, които представляват важна част от реконструирането на историите на турците в България.

This paper presents the results of a field research conducted among different communities of Bulgarian Turks in the area around and in the city of Kardzhali. The question posed attempts to find answers to the reasons why people who have emigrated to Turkey in

the last 30 years are beginning to return to their birthplaces in Bulgaria. In my text, I use the methodology of the history of emotions to reveal the affective motivations for return that constitute an important part of reconstructing the stories of Turks in Bulgaria.

4. Приложение 4. Студия в сборник. „Нимфата бродник“, в *Тялото: вариации, спекулации, доктрини*, (съст. Хараламби Паницидис, Петър Горанов, Димитър Божков). София: УИ „Св. Климент Охридски, 2018. ISBN: 9789540744452

Appendix 4. Study in a collection. "The Wanderer Nymph", in *The Body: Variations, Speculations, Doctrines*, (eds. Haralambi Panitsidis, Petar Goranov, Dimitar Bozhkov). Sofia: St. Kliment Ohridski University Press, 2018. ISBN: 9789540744452

В тази студия се занимавам с интерпретация на проблема за тялото в движение в творчеството на немския историк на изкуството Аби Варбург. Този проблем поставя по-големи въпроси, свързани със статута на визуалния образ, неговата историчност и възможността да се откриват в него следи от по-стари образи. Работата на Варбург върху Флорентинския Ренесанс цели основно да отговори на въпроса „Как Античността оживява в Италия през XV век и какво е влиянието на астрологията върху развитието на изкуството от това време?“.

In this study I look into the interpretation of the issue of the body in motion in the work of the German art historian Aby Warburg. This issue raises further questions related to the status of the visual image, its historicity, and the possibility of finding traces of older images in it. Warburg's work on the Florentine Renaissance mainly aims to answer the following question: “How Antiquity came alive in Italy in the 15th century and what was the influence of astrology on the development of art of that time?”.

5. Приложение 5. Студия в научно списание, “Детективският роман или по следите на едва доловимото: Кракауер и Болтански“, сп. *Критика и хуманизъм*, vol. 48. 2/2017. ISBN: 08611718.

Appendix 5. Study in a scientific journal, “The Detective Novel or in Search of the Inthinkable: Kracauer and Boltanski”, *Journal of Critique and Humanism*, vol. 48.

2/2017. ISBN: 08611718.

В този текст ще направим сравнителен прочит на книгите на З. Кракауер и Л. Болтански, посветени на детективският роман като проследи проблемите, свързани с изобразяването на реалността, инструменталната рационалност и образа на детектива. През тези проблеми ще потърсим социалните условия за възможност на този жанр и защо можем да го мислим като предшественик на конспиративните теории.

In this text we carry out a comparative reading of the books of S. Kracauer and L. Boltanski dedicated to the detective novel by tracing the problems related to the representation of reality, instrumental rationality and the image of the detective. Through these issues we will look for the social conditions of possibility of the genre and why we may regard it as a precursor of conspiracy theories.

б. Приложение б. Студия в научно списание, “Аби Варбург при индианците Пуебло. Орайби и Флоренция”, ел. сп. Пирон, 11/2015. ISSN: 2367-7031.

Appendix 6. A study in a scholarly journal, “Aby Warburg with the Pueblo Indians. Oraibi and Florence,” Piron E-journal, 11/2015. ISSN: 2367-7031

Изследването на образите и мотивите в историята на изкуството може да има и доста ексцентрични страни. В проследяването на историята на един образ немският историк на изкуството Аби Варбург стига чак до древни ритуали и практики, които се отлагат в изкуството и през него живеят своя призрачен живот през вековете. Авторът на идеята за постсмъртния живот на Античността предприема сложно и опасно пътуване сред мексиканските индианци в търсене на мотиви и следи, водещи към разбиране на изкуството на Ренесанса. За самия Варбург това пътуване има и особен екзистенциален смисъл - години по-късно той ознаменува своето излекуване от шизофрения със семинар в Кройцлинген, посветен преживяванията си сред индианците пуебло и на ритуала със змии, чийто образ години наред го е обсебвал. Текстът хвърля светлина върху важната идея на Варбург за поляризацията на образа, която представя изключителни методологически възможности пред подхода на

историята на изкуството, но и отвъд това спомага за извличането на специфичната философия на историята от трудовете на Варбург.

The study of images and motifs in art history can have some rather eccentric aspects. In tracing the history of an image, the German art historian Aby Warburg goes all the way back to ancient rituals and practices that are deposited in art and through art live their ghostly lives across the centuries. The author of idea for the afterlife of Antiquity undertakes a complex and dangerous journey among the Mesoamerican Indians in search of motifs and clues leading to an understanding of Renaissance art. For Warburg himself, this journey also had a special existential meaning: years later, he marked his recovery from schizophrenia with a seminar in Kreuzlingen devoted to his experiences among the Pueblo Indians and the ritual of snakes, the image of which had obsessed him for years. The text sheds light on Warburg's important idea of the polarization of the image, which presents extraordinary methodological possibilities for the art history approach, and also helps to extract the specific philosophy of history from Warburg's writings.

7. Приложение 7. Студия в сборник. „Да познаем еротичното социологически“, в *Еротичното и философската рефлексия*, (съст. Хараламби Паницидис, Димитър Божков) София: УИ „Св. Климент Охридски“ 2015. ISBN: 9789540738871.

Appendix 7. Study in a collection. “A Sociological Look on the Erotic”, in *The Erotic and Philosophical Reflection*, (eds. Charalambi Panitsidis, Dimitar Bozhkov) Sofia: St. Kliment Ohridski University Press, 2015. ISBN: 9789540738871.

В този текст проследявам темата за еротичното в социологическите изследвания на Макс Вебер. Георг Зимел и Валтер Бенямин. Това което може да се наблюдава при тях е, че темата за Ероса се оказва ключова и за определен тип социална критика на буржоазно-капиталистическото общество от първата половина на XX век. Еротичното и естетическото са две форми на избягване на формално-рационалистичните отношения, характерни за модерния капитализъм.

In this text I trace the theme of the erotic in the sociological research of Max Weber, Georg Simmel and Walter Benjamin. What one can observe in them is that the theme of the Eros turns out to be also key to a certain type of social critique of bourgeois-capitalist society

in the first half of the twentieth century. The erotic and the aesthetic are two forms of avoidance of the formal-rationalist relations characteristic of modern capitalism.

8. **Приложение 8.** Студия в сборник „Новото ляво и философията“, в *Християнство и философия*, т. 2, (съст. Александър Омарчевски) София: Парадигма. 2014. ISBN: 978-954-326-215-1.

Appendix 8. Study in a compilation “The New Left and Philosophy”, in *Christianity and Philosophy*, volume 2 (eds. Alexander Omarchevski) Sofia: Paradigma. 2014. ISBN: 978-954-326-215-1.

Тази студия се занимава с проблема за историческото развитие и формирането на така нареченото ново ляво - политическо и идейно течение, обхващащо левите мислители и активисти в Западна Европа от 60-те години до днес. Основен проблем, който изследвам е за това по какъв начин философията си взаимодейства със съвременните социални движения.

This study deals with the problem of the historical development and formation of the so-called New Left, a political and ideological trend encompassing leftist thinkers and activists in Western Europe from the 1960s until today. The main problem I explore is about how philosophy interacts with contemporary social movements.

9. **Приложение 9.** Статия в сборник „История и изкуство: режими на видимост“, в *История и съвременност на философията*, (съст. Александър Кънев), София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2021. ISBN: 978-954-07-5230-3.

Appendix 9. Study in the collection: “History and Art: Regimes of Visibility”, in *History and Modernity of Philosophy*, (ed. Alexander Kanev), Sofia: St. Kliment Ohridski University Press, 2021. ISBN: 978-954-07-5230-3.

В статията се занимавам с проблема за връзката между различните изкуства и историческата наука. През последните няколко десетилетия темата за фикцията в историческия наратив е ключова в дебатите около така наречената Нова история. Жак

Рансиер дава интересна перспектива към всичко това с понятието за „режими на видимост“, с което обосновава отношението между фикционалното и историческото. Подобен подход отива отвъд класическите наратологически схеми от типа на тези на Пол Рикьор и Хайдн Лайт.

In this article I deal with the problem of the relationship between different arts and historical science. Over the last few decades, the theme of fiction in historical narrative has been central to debates around the so-called New History. Jacques Rancière provides an interesting perspective on all of this with the notion of “modes of visibility” to ground the relationship between the fictional and the historical. Such an approach goes beyond classical narratological schemes of the type of those of Paul Ricœur and Haydn Light.

10. Приложение 10. Статия в сборник. „Аристотел и наследството на един проблем“, в *Предизвикателството Аристотел*, (съст. Димка Гичева-Гочева, Иван Колев, Хараламби Паницидис), София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2018. ISBN: 9789540743820.

Appendix 10. Article in the collection “Aristotle and the Legacy of a Problem,” in *The Aristotelian Challenge*, (ed. Dimka Gicheva-Gocheva, Ivan Kolev, Charalambi Panitsidis), Sofia: St. Kliment Ohridski University Press, 2018. ISBN: 9789540743820.)

Темата за трагедията и трагическото, по начина, по който Аристотел я въвежда, е предмет на оживени дискусии още от Античността до днес. В статията прилагам методологията на „история на въздействието“ към *Поетика* на Аристотел. Основният въпрос, който ме интересува е този за разнопосочността на тълкуването на въпроса за произхода на трагедията. Отчленил съм две основни линии в тази насока: според една част от интерпретаторите трагедията е свързана с ритуала и е по-късен заместител на жертвоприношението в древните религии. Според другата версия в трагедията имаме единствено преработване на митологическо съдържание, което се трансформира в литература. Главен принос на този текст е да проследи как тази тема функционира при различни автори от XIX и XX век.

The theme of tragedy and the tragic, in the way Aristotle introduces it, has been the

subject of lively discussion since Antiquity. In this paper I apply the methodology of “history of impact” to Aristotle's Poetics. The main issue I am interested in is that of the divergence of interpretation on the question of the origin of tragedy. I have distinguished two main lines in this regard: according to one part of the interpreters, tragedy is related to ritual and is a later substitute for sacrifice in ancient religions. According to the other version, in tragedy we have only a reworking of mythological content that is transformed into literature. The main contribution of this text is to trace how this theme functions in various nineteenth and twentieth century authors.

11. Приложение 11. Статия в сборник. „За философията и нейната история“, в *Проблеми и перспективи на философското образование в България*, (съст. Добрин Тодоров, Валентина Кънева, Димитър Елчинов) 2018. ISBN: 9789540744315.

Appendix 11. Article in the collection “On Philosophy and its History”, in *Problems and Perspectives of Philosophical Education in Bulgaria*, (ed. Dobrin Todorov, Valentina Kaneva, Dimitar Elchinov) 2018. ISBN: 9789540744315.

Въпросът за това как се преподава история на философията е ключов за съвременната философия на образованието. Историчността на човешката мисъл не е само методологически въпрос, а е освен това и екзистенциален и политически. През реконструирането на контекста на даден проблем или автор могат много по-добре да видят залозите на дадена философия и да се разберат нейните основни мотиви. Засегната е също и темата за историчността на разбирането и това на човешкото съществуване.

The question of how to teach the history of philosophy is central to contemporary philosophy education. The historicity of human thought is not only a methodological question, but is also an existential and political one. Through reconstructing the context of an issue or an author one can much better see the stakes of a philosophy and understand its underlying motivations. The theme of the historicity of understanding and that of human existence has also been touched upon.

12. **Приложение 12.** Статия в електронно научно списание, (в съавторство със Стефан Иванов), „Въображаемо и смърт по време на чума“, *Литературен клуб*, бр. 99/2006. <http://www.litclub.com/librarv/nbpr/stefan/gyolechica.html>

Appendix 12. Study in an electronic scientific journal (in co-authorship with Stefan Ivanov), “Imagination and Death in times of Plague”, *Literature Club*, issue 99/2006. <http://www.litclub.com/librarv/nbpr/stefan/gyolechica.html>

Въпросът за чумата отваря множество посоки на разсъждение относно образната фантазия на дадена епоха. Чумните епидемии през Ренесанса и Новото време са съпроводени с множество репрезентации на въображаеми същества, които колективното въображение извиква на въоръжение, за да се справи с травмата на настоящия момент. От гледна точка на историята на изкуството и литературата този проблем може да бъде видян като интензификация на това колективно въображаемо, което призовава изгласкани образи от миналото.

The question of the plague opens up multiple lines of reasoning about the imaginative fantasy of a given age. The plague epidemics of the Renaissance and the Modern period are accompanied by multiple representations of imaginary creatures that the collective imagination calls to arms to deal with the trauma of the present moment. From the perspective of art and literary history, this problem can be seen as an intensification of this collective imaginary that invokes displaced images from the past.